

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VI. évfolyam

2009/4. sz.

MOKKA-R tagozati gyűlés

OSZK

2009. december 11.

Immáron hagyománnyá vált, hogy a MOKKA-R tagozati közgyűlés előtt régi könyvekkel-könyvtárakkal foglalkozó tudományos konferencián is részt vehetnek az érdeklődők. Köszönet érte Keveházi Katalin elnöknek és munkatársainak!

Az idei ún. 3. MOKKA-R szeminárium témája: aktuális műhelymunkák. Remélhetőleg az előadások vagy elektronikus vagy egyéb formában is megjelennek a közeljövőben.

Mészáros Zoltán az Esztergomi Hittudományi Főiskola könyvtárának kialakulását mutatta be. Története az 1566-ban alapított nagyszombati Szent István Papnevelő Intézetig nyúlik vissza. Példaértékű, ahogy a fenntartói szándék megvalósult: a főiskola kápolnájában létrehozott muzeális környezetben kaptak helyet a könyvek. A szakmai hozzáértéssel rendezett, kiváló gyűjtemény kb. 80.000 kötetből áll, ebből 6.000 kötet muzeális. Tervezik a plébániákon lévő könyvek begyűjtését is. Mészáros Zoltán segítségével, Huntékában kezdték el feldolgozni a régi könyveket.

Zvara Edina és Magyar Árpád a Nagykároly melletti Kaplony ferences könyvtár régi könyvanyagát dolgozta fel. (A katalógus megjelent *A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei* c. sorozat 4. köteteként.) A ferenceseket Károlyi Sándor (1669-1743) hívta Kaplonyba, a kolostor 1712-1719 között épült. Könyvtára 1735-ben 180, ma pedig 2700 kötetből áll. A szerencsésen együtt maradt, ma már feltárt állományt biztos helyen, a felújított épületben őrzik. Főleg 18. századi, a ferencesek hitéletének gyakorlásához szükséges könyvek találhatók benne. A ma Gyöngyösön található 48 soros Gutenberg-Bibliában is olvasható kaplonyi possessor-bejegyzés.

Velencei Katalin a Székesfehérvári Püspöki Könyvtár 1601 előtt nyomtatott könyveinek katalógusát mutatta be: 1190 leírás található a katalógusban, közte 517 ősnymtatvány! Részletesebben erről a kötetről előző Hírlevelünk tudósított.

Verók Attila a hallei evangélikus Franckesche Stiftungen történeti gyűjteményében található magyar vonatkozású dokumentumokat gyűjtötte össze. A Szabó Károly-i hungarikum-kritériumokat újabb szempontokkal is kiegészítette. Eszerint a 110.000 hallei régi nyomtatvány áttekintése során minden olyan nyomtatványt a „hungarikum”-kategóriába sorolt, amely: részben vagy egészben magyar nyelvű; a nyomdahely a történeti Magyarország területén található; a könyv írója ún. Hungarus-szerző; tartalmi hungarikum; a közreműködők (illusztrátorok, előszó-írók stb.) között található magyar szerző; a disszertációban az elnök vagy a disszerens magyar; magyar vonatkozású műről készült recenzió tudományos folyóiratban; Hungarus-possessorok stb. Az alapos gyűjtés eredménye: kb. 5.000 magyar vonatkozású tétel. (A katalógus a *Die Hungarica-Sammlung der Franckeschen Stiftungen zu Halle* c. sorozat 3. köteteként fog megjelenni. A 2003 óta élő sorozat eddig megjelent köteteiben a portrék és a térképek feldolgozása történt meg.)

Pohánka Éva az ún. Pécsi Missale 1499-ben Velencében nyomtatott második kiadásának 4 fennmaradt példányáról, évszázados történetükről tartotta előadását. A 3 pergamenre nyomott Pécsett, Pannonhalmán és az OSZK-ban, a papírra nyomott egyetlen példányt pedig az OSZK-ban őrzik jelenleg. Az előadó bemutatta a possessor-bejegyzéseket, felvázolta az egyes példányok jellegzetességeit (pl. a kánonkép meglétét vagy hiányát, a budai könyvfestő műhelyben készült díszítéseket stb.) és a jelenlegi gyűjtemények felé vezető útját. A Pécsi Egyházmegye millenniumára, 2009-ben megjelent a missale facsimile kiadása.

Szőkefalvi-Nagy Erzsébet kilencéves kutatómunkájának az eredményéről számolt be: az evangélikus Gimel Bergen drezdai nyomdász-kiadó-könyvkereskedő nyomdászejelének eredt nyomába. A 18. század óta nem foglalkoztak Gimel Bergen személyével. A mintegy 400 nyomtatvány átvizsgálása nyomán az előadó nemcsak az egyháztörténetileg is érdekes életutat ismertette, hanem feltárta és értelmezte a nyomdászejel különböző formáinak hátterét, a nyomász szimbólumát és portréját is. A többi előadáshoz hasonlóan vetített képek segítették az értelmezések követését.

Berke Barnabásné a régi könyvekkel foglalkozó könyvtárosok számára fontos új, magyar szabályzat, a KSZ/6 létrejöttéről számolt be. 2006-tól kezdve szakértői bizottság dolgozta ki. Fő forrásként az ISBDA-t

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VI. évfolyam

2009/4. sz.

használták, de a muzeális dokumentumok egyes típusaihoz (pl. ősnymtatvány, antikva stb.) alkalmazva, példákkal bemutatva, részletesen kidolgozták a feldolgozásban követendő szabályokat. A jövő évben a Könyvtári Intézet honlapján teszik közzé az új szabályzatot.

Keveházi Katalin a Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartásának új keresőfelületét mutatta be, amely hamarosan mindenki által használható lesz. Nem lehet eléggé megköszönni *Zawiasa Róbert* és munkatársainak munkáját, amelynek nyomán mind a kutatók, mind a feldolgozó könyvtárosok egyre kényelmesebben és több szempontból kereshetnek majd könyvtáraink régi könyvei között.

Az előadások utáni közgyűlésen *Hegyi Ádám* beszámolt a 2009-ben elvégzett MOKKA-R Tagozat-i munkákról és a 2010-es tervekről. (A MOKKA-R honlapján hamarosan olvashatóak lesznek a beszámolók.) Új tag felvételére is sor került: a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium Könyvtára tagozati résztvevőként csatlakozott a szervezethez. A közgyűlés újabb 3 évre megválasztotta elnökének *Keveházi Katalint*.

H.G.

Egyházi könyvtárak közös portálja és közös katalógusa

Amint arról az EKE 15 éves jubileumi közgyűlésén is beszámoltam, az elnökség elhatározta egy egyházi közös katalógus és portál létrehozását.

Egy egyházi közös katalógus szükségessége azt hiszem, hogy mindannyiunkban felmerült már, amikor munkánk során egy-egy könyv, folyóirat hollétét kutattuk. Az egyházi könyvtárak közül alig egy-kettő szerepel az országos közös katalógusokban (Vocal, MOKKA). A MOKKA kiterjesztését már tervezik, de a megvalósítás még várta magára. Természetesen nem zárkozhattunk el az országos közös katalógusoktól sem, de sok előnnyel járna, ha mi is megjelenénk egy saját szolgáltatással a nagyközönség előtt. Az egyházi könyvtárakkal szemben még mindig él a megközelíthetlenség képe, nem ismerik a könyvtárainkban folyó munkát. Egy központi portál létrehozása markánsan ráirányíthatná a figyelmet a könyvtárainkban folyó munkákra, a nálunk fellelhető értékekre.

A közös katalógus az olvasók és a könyvtárosok számára az egyszerű lelőhely információk mellett a rekordok kigyűjtésére és többféle formátumú (HUNMARC, USMARC) letöltésére is lehetőséget biztosít. Ez segíti, gyorsítja a feldolgozó munkát is, segítségével hozzájutunk egymás rekordjaihoz.

A katalógus mellett portál épül majd a további szolgáltatások megjelenítésére. A résztvevő könyvtárak adatai, elérhetőségei, a szolgáltatások felsorolása mellett a könyvtárak saját honlapjai felé is utat mutat majd a portál.

Híroldalon tudjuk majd továbbítani az olvasók felé a könyvtárak rendezvényeiről, eseményeiről szóló információkat.

A Digitális Könyvtár szekcióban az egyes könyvtárak digitalizált és publikált dokumentumaira hívjuk fel a figyelmet. Ha valamelyik könyvtárnak esetleg nincs megfelelő honlapja, tárhelye a digitalizált dokumentumok közzétételére, itt arra is lehetőség lesz.

Már papír alapon nagyrészt elkészült a magyar keresztény/keresztyén irodalom ajánló bibliográfiája. Ennek a kiegészített, aktualizált változata is helyet kap a honlapon.

Elegendő vállalkozó könyvtáros esetén megvalósítható volna egy LibInfo jellegű olvasói információszolgáltatás, segítségnyújtás, kifejezetten teológiai, vallási kérdésekre specializálva.

A könyvtáros kollégák egymás közti szakmai kapcsolattartását, egy-egy kiemelt téma megbeszélését szolgáló, bejelentkezéshez kötött könyvtárosi fórumokat is szeretnénk létrehozni.